

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2024

**cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a
Industriilor Creative 2024-2028 „Moldova Creativă”**

În temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, Nr. 252 art. 412) și art. 6 din Legea culturii nr. 413/1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 83-86, art. 401), precum și în corespundere cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul Național de Dezvoltare a Industriilor Creative 2024-2028 „Moldova Creativă” (se anexează).

2. Ministerele și alte autorități administrative centrale responsabile:

1) vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea Programului Național de Dezvoltare a Industriilor Creative 2024-2028 „Moldova Creativă”;

2) vor prezenta Ministerului Culturii anual, până la data de 1 martie, precum și la solicitare, informații privind stadiul realizării acțiunilor incluse în Program.

3. Ministerul Culturii va prezenta Guvernului anual, până la data de 31 martie, raportul de progres privind implementarea Programului.

4. Controlul executării prezentei hotărârii se pune în sarcina Ministerului Culturii.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul Culturii

Sergiu PRODAN

PROGRAMUL NAȚIONAL de dezvoltare a industriilor creative 2024-2028 „Moldova Creativă”

Capitolul I INTRODUCERE

1. Programul național de dezvoltare a industriilor creative „Moldova Creativă” pentru anii 2024-2028 (în continuare - *Program*) este un document de politici publice pe termen mediu, al cărui scop este să ofere o abordare integrată, previzibilă și vizionară pentru dezvoltarea industriilor creative din țară. Pentru aceasta, se va pune accent pe valorificarea inteligentă și sustenabilă a potențialului creativ al Republicii Moldova, prin crearea unui mediu favorabil și comprehensiv pentru dezvoltarea unui sector competitiv și durabil al industriilor creative. Totodată, pentru realizarea viziunii și misiunii Programului, se propune ralierea sectorului industriilor creative din Republica Moldova la un set de valori, precum toleranța, transparența, cooperarea și munca onestă și echitabilă.

2. Programul reprezintă un document de politici publice pe termen mediu (cinci ani), care constituie un angajament al Guvernului Republicii Moldova pe plan național și internațional, și care contribuie la îndeplinirea acestui angajament prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate exclusiv în sectorul industriilor creative.

3. Prezentul document vine să răspundă și necesităților semnalate de sectorul industriilor creative, care în ultimii ani a crescut semnificativ, ocupând o nișă importantă în economia națională - peste 2200 de întreprinderi cu circa 9000 de angajați, 2500 de liber-profesioniști, activități economice în domenii precum arte vizuale și teatral-concertistice, cinematografie și audiovizual, literatură și editare de carte, arhitectură și design, publicitate și comunicare, createch.

4. Drept urmare, industriile creative au nevoie de un cadru de activitate și de dezvoltare care: să impulsioneze și consolideze sectorul, să-l ralieze la celelalte sectoare ale economiei și să asigure cuantificarea statistică și ocupațională a acestuia, să contribuie la amplificarea și la diversificarea serviciilor existente, la un antreprenoriat dinamic și inovativ, și la generarea, atragerea și păstrarea talentelor în Republica Moldova. Astfel, țara se va putea poziționa drept un centru de servicii și produse creative, createch, acțiuni culturale inovative și de înaltă calitate.

5. Programul răspunde și dezideratului de integrare europeană a Republicii Moldova, fiind în acord cu Programul Uniunii Europene „Europa Creativă”, potrivit căruia sectoarele culturale și creative înseamnă toate sectoarele ale căror activități sunt bazate pe valori culturale sau pe expresii artistice și alte expresii creative individuale sau colective, care sunt importante pentru dezvoltarea continuă a societăților și stau la baza economiei creative.

„Bazate intensiv pe cunoaștere, pe creativitate și talent, acestea generează o bogăție economică considerabilă. Și mai important, acestea sunt esențiale pentru consolidarea sentimentului de identitate, cultură și valori europene comune. Din punct de vedere economic, acestea înregistrează o creștere peste medie și creează locuri de muncă - în special pentru tineri - sporind în același timp coeziunea socială”, se mai arată în Programul UE¹.

6. Programul a fost elaborat în corelare cu Strategia națională de dezvoltare (SND) „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, cu Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 (ADD 2030), precum și cu prevederile Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (în continuare - AA RM-UE), ratificat prin Legea nr. 112/2014.

7. Direcțiile de politici și intervențiile prioritare din SND „Moldova Europeană 2030” vor contribui la realizarea obiectivelor trasate și a angajamentelor ce derivă din AA RM-UE. În acest sens, prin prisma AA RM-UE, un domeniu de interes este dezvoltarea unui sector competitiv și durabil al industriilor creative, în calitate de factor generator pentru creștere economică și emancipare, pentru piața forței de muncă și schimburile externe.

8. Acordarea statutului de țară candidată la Uniunea Europeană (UE) pentru Republica Moldova, la 23 iunie 2022, implică adaptarea priorităților strategice naționale, precum și preluarea bunelor practici ale statelor membre UE, în vederea pregătirii pentru aderare. Drept urmare, *cooperarea, schimburile culturale, mobilitatea artei și a artiștilor, dialogul politic privind politica culturală și audiovizuală*, care sunt parte a art. 132 al AA RM-UE, cât și a prezentului Program, vor contribui la accelerarea acestor procese, creând oportunități majore pentru Republica Moldova. Totodată, Programul dezvoltă prioritatea pe termen lung a Programului de Asociere dintre UE și RM 2021-2027 (Capitolul 3.IV.21. *Creșterea nivelului de participare a operatorilor din sectorul cultural și creativ din Republica Moldova la programe de cooperare culturală/audiovizuală, în special la Programul Europa Creativă*). Acțiunea privind aprobarea Programului „Moldova Creativă”, în vederea alinierii la standardele și practicile europene, este prevăzută și în Planul Național de Acțiuni pentru Aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023. Mai mult, aprobarea Programului reprezintă una din măsurile de accelerare în procesul de integrare europeană pe termen scurt, care corespunde recomandărilor din Pachetul de Extindere al Comisiei Europene 2023 (Capitolul 26 Educație și Cultură).

9. Prin intermediul Programului se urmărește implementarea unei serii de acțiuni, menite să contribuie direct la realizarea Obiectivului general nr. 4 din SND „Moldova Europeană 2030” - *Ridicarea nivelului de cultură și de dezvoltare personală* -, precum și a direcțiilor de politici și intervenții prioritare, după cum urmează: *Susținerea inițiativelor artistice independente, inclusiv prin identificarea de spații pentru ateliere, repetiții, spectacole, rezidențe și alte activități, dar și dezvoltarea mecanismelor financiare durabile pentru susținerea scenei independente* (O4.1; O4.2.; O4.3); *Stabilirea unui mecanism național de finanțare a procesului de restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural* (O1.2.;

¹ <https://culture.ec.europa.eu/ro/cultural-and-creative-sectors/cultural-and-creative-sectors>

O4.1-O4.3; O7.1; O7.3; O9.1.); *Crearea și consolidarea unui sistem de educație cu privire la patrimoniul cultural, formarea, cercetarea și inovarea acestuia* (O1.2; O4.1-O4.3; O7.1; O7.3; O9.1); *Încurajarea inițiativelor de reabilitare a patrimoniului cultural venite din partea comunităților și autorităților locale* (O1.2; O4.1-O4.3; O7.1; O7.3; O9.1). În acest sens, Programul va contribui la crearea capacităților necesare pentru a răspunde eficient la crizele curente, pentru a consolida reziliența față de crizele viitoare, precum și pentru a asigura dezvoltarea durabilă și incluzivă a Republicii Moldova.

10. Programul va contribui la realizarea prevederilor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 (în continuare - ADD 2030), aducându-și aportul la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare - ODD), în special a ODD 4 *Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți*; ODD 8 *Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, precum și a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți*; ODD 9 *Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației*; ODD 10 *Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta*; ODD 11 *Dezvoltarea orașelor și așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile*; ODD 17 *Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizare a parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă*.

11. Obiectivele Programului sunt corelate și cu prevederile Programului Național de Dezvoltare a Turismului „Turism 2026”, cu Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret pentru anii 2022-2030 „Tineret 2030”, precum și cu Strategia de dezvoltare a Sistemului Statistic Național pentru perioada 2022-2023.

12. Programul este constituit din partea descriptivă și din Planul de acțiuni (anexă) și stabilește obiective pe termen mediu, cu activități ce vor fi realizate în perioada de referință 2024-2028.

13. În conformitate cu conceptul Programului, industria creativă reprezintă totalitatea sectoarelor, ale căror activități conțin componenta de creativitate artistică sau științifică, dar care au și potențial industrial, respectiv intră în circuitul economic, produc valoare, generează venituri publice prin taxele și impozitele plătite, creează locuri de muncă și profit, iar astfel, contribuie la dezvoltarea regională și națională.

14. În cadrul Programului, mențiunile aferente tehnologiei, proceselor tehnologice, digitalizării și inteligenței artificiale, raportate la procesul de creație artistică sau științifică, inclusiv utilizarea acestora în industriile creative, sunt tratate prin prisma responsabilității etice a tuturor actorilor implicați, a respectului pentru drepturile omului, democrație și stat de drept.

15. Programul a fost elaborat de Ministerul Culturii în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Biroul Național de Statistică, precum și cu societatea civilă și partenerii de dezvoltare. Totodată, Programul reprezintă rezultatul eforturilor comune ale reprezentanților-cheie din industriile creative, care au cooperat cu scopul de a propune o viziune strategică comună asupra obiectivelor și direcțiilor de dezvoltare a sectorului în Republica Moldova, astfel încât acesta să devină unul competitiv

și sustenabil. Punerea în aplicare a Programului este susținută de Proiectul Tehnologiile Viitorului (FTA), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și de Regatul Suediei care, care împreună cu reprezentanții sectorului privat, au contribuit substanțial la procesul de elaborare a Programului și Planului de acțiuni aferent.

Capitolul II **ANALIZA SITUAȚIEI**

16. Statele din întreaga lume își reevaluează, în ultimii ani, abordarea asupra politicilor culturale, implicit modul în care se poziționează față de susținerea industriilor creative. Drept urmare, ele trec de la abordarea *cultura pentru creșterea economică și a competitivității* la una mai progresivă - *cultura pentru dezvoltare durabilă, stabilitate și creștere incluzivă*. De asemenea, în actuala perioadă de incertitudine și criză, sunt necesare noi instrumente și propuneri de valoare proaspete pentru rolul acestor sectoare în societate. Respectiv, este necesară reconceptualizarea politicilor economice și sociale, care să integreze industriile creative drept o componentă esențială pentru dezvoltare durabilă.

17. Organizația Națiunilor Unite (în continuare - ONU) a proclamat 2021 drept Anul internațional al economiei creative pentru dezvoltare durabilă, însă, din cauza crizei pandemice, multe dintre activitățile propuse atunci au fost amânate pentru anul 2022. În februarie 2022, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (în continuare - UNESCO) a lansat un raport referitor la crearea și remodelarea politicilor privind creativitatea², care promovează rolul culturii și al industriilor creative în procesul de abordare a provocărilor globale. Raportul identifică patru obiective:

- ✓ **Obiectivul 1:** Susținerea sistemelor durabile de guvernare pentru cultură;
- ✓ **Obiectivul 2:** Realizarea unui flux echilibrat de bunuri și servicii culturale, și intensificarea mobilității artiștilor și a specialiștilor în domeniul culturii;
- ✓ **Obiectivul 3:** Integrarea culturii în cadrele de dezvoltare durabilă;
- ✓ **Obiectivul 4:** Promovarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

18. De la lansarea raportului privind elaborarea politicilor pentru domeniul creativității, UNESCO a întocmit un nou studiu relevant: „*Cultura în perioada Covid-19 - Rezistență, recuperare și renaștere*”³. Acest raport oferă perspective-cheie asupra tendințelor și transformărilor structurale care pot stimula sectorul cultural și industriile creative ca piatră de temelie a unui alt tip de economie, la baza căreia stă corectitudinea, toleranța și încadrarea în procese a tinerelor talente.

Studiul în cauză identifică cinci tendințe esențiale:

1) Atenție sporită pentru valoarea socială a sectorului cultural. Rezultatele sociale ale culturii și industriilor creative au ieșit în prim-plan și au fost evidențiate prin modul în care

² UNESCO. *Re/shaping policies for creativity: addressing culture as a global public good*. Paris, 2022

³ UNESCO. *Culture in times of COVID-19: resilience, recovery and revival*. Paris, 2022.

cultura este percepută și apreciată de comunități, fiind recunoscută contribuția esențială a culturii la bunăstarea acestora.

2) Creșterea gradului de conștientizare a importanței asigurării surselor de venit pentru artiști și profesioniștii din domeniul culturii. În perioada pandemiei, multe guverne și ONG-uri au oferit asistență artiștilor și profesioniștilor din sfera culturii, prin implementarea unor programe specifice de ajutor. Cu toate acestea, există temeri din ce în ce mai mari referitoare la problema sistemică ce vizează modalitățile precare de angajare în industriile creative și necesitatea de a sprijini pe termen lung capacitatea de rezistență a întreprinderilor creative, a artiștilor și a organizațiilor culturale.

3) Intensificarea colaborării și solidaritatea sectorială accentuată. Pandemia de Covid-19 a forțat părțile distincte din sectorul cultural să lucreze împreună cu un nou sentiment de urgență și cu un scop comun - de la organizații culturale la rețele de artiști și întreprinderi creative.

4) Adoptarea accelerată a practicilor și tehnicilor digitale. Criza pandemică a accelerat procesul de transformare digitală în multe sectoare. Cu toate acestea, accesul la resursele digitale rămâne inechitabil. Este și cazul Republicii Moldova care, chiar dacă înregistrează îmbunătățire rapidă a capacității și infrastructurii, în același timp, raportează o inechitate semnificativă în ceea ce privește capacitatea, abilitățile și infrastructura digitale, între mediul rural și cel urban.

5) Adaptarea modelelor și practicilor strategice, operaționale și de afaceri de-a lungul lanțului valoric. Organizațiile, artiștii și antreprenorii din sector au regândit modul în care creează, produc și distribuie conținut cultural și creativ, drept motiv servind faptul că, în prezent, mulți dintre ei pun la îndoială viabilitatea pe termen lung a modelelor și practicilor din perioada pre-pandemică.

19. În contextul internațional expus supra, dezvoltarea industriilor creative reprezintă o prioritate a Guvernului Republicii Moldova. Astfel, Programul urmează să fie pus în aplicare pentru dezvoltarea în continuare a industriilor creative, cu scopul de a le ajuta să se promoveze pe piețele atât interne, cât și externe.

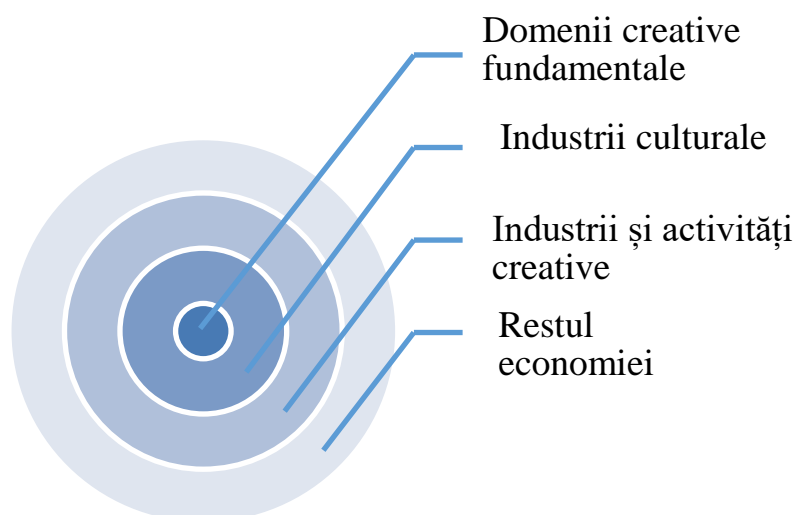
20. Industriile creative din Republica Moldova comportă un mare potențial de creștere incluzivă și durabilă, și pot fi un generator pentru dezvoltarea economică și coeziunea socială a țării. Conform informațiilor furnizate de Biroul Național de Statistică (în continuare - BNS), industriile creative sunt reprezentate de 2200 de entități cu circa 9000 de angajați și 2500 de liber-profesioniști în domenii precum designul, publicitatea, digital media, arhitectura, muzica, teatrul, animația, editarea de carte și createch.

21. Pe parcursul ultimilor ani, industriile creative din Republica Moldova au înregistrat o creștere semnificativă a numărului de angajați, a ratei vânzărilor și a profitului. Astfel, în 2021, veniturile sectorului au ajuns la peste trei miliarde de lei ⁴. Pentru afacerile creative și media, potențialul de creștere este și mai mare, în condițiile integrării acestora cu alte sectoare și creării unor parteneriate, în special cu tehnologiile informaționale.

⁴ Date furnizate de Biroul Național de Statistică (în continuare - BNS)

22. După cum se arată în Figura 1, nucleul industriilor creative îl constituie *domeniile creative fundamentale*, în care se regăsesc elementele de expresie culturală. Elaborarea, distribuția și comercializarea rezultatului generat de domeniile creative fundamentale implică procese semnificative de transformare - în ceea ce vizează elaborarea de produse și concepte, aplicarea tehnologică și crearea pieței. Acesta este fundamentul industriilor creative, care alimentează economia în ansamblu.

Figura 1. Lanțul valoric al industriilor creative

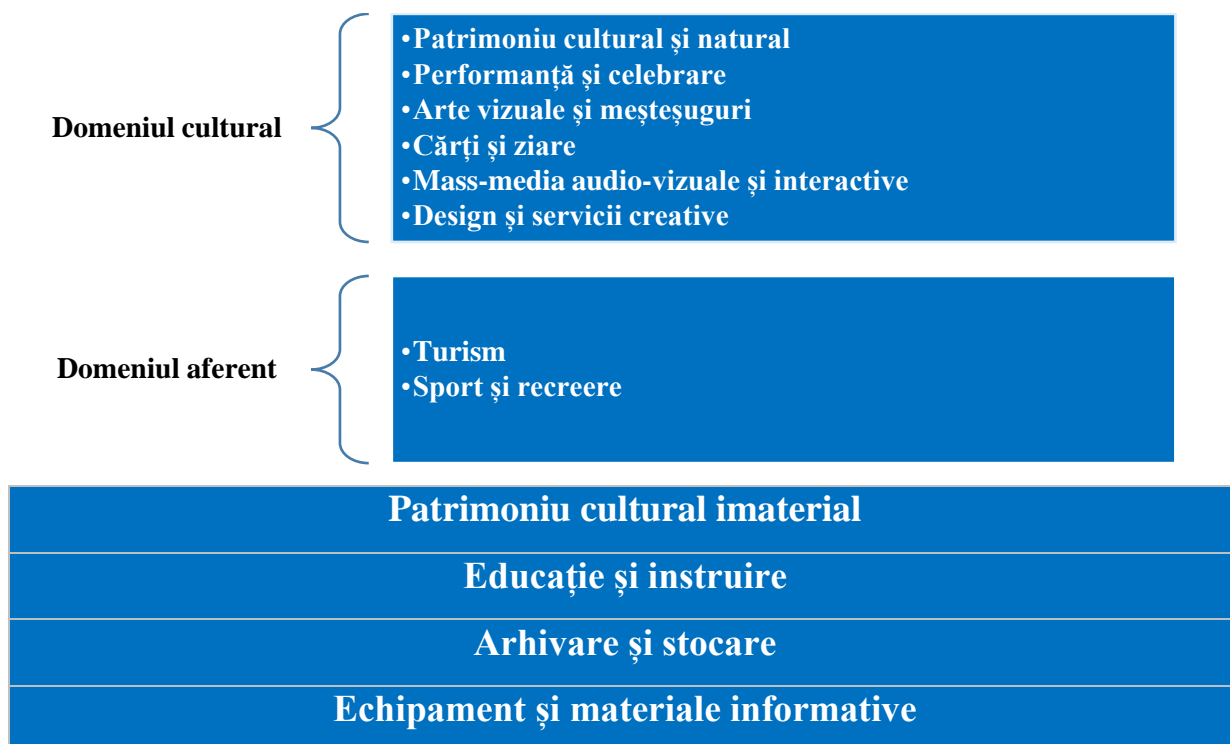
23. Potrivit UNESCO, industriile culturale și creative sunt: „*Acele sectoare de activitate, care au ca obiectiv principal producerea, promovarea, distribuția sau comercializarea de bunuri și servicii care utilizează creativitatea și capitalul intelectual ca aport primar și al căror conținut are origini culturale, artistice sau de patrimoniu*”.

24. Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare⁵ a stabilit principalele sectoare ale industriilor culturale și creative: „*Arhitectură, arte și meșteșuguri, design, modă, film, video, fotografie, muzică, arte interpretative, publicație, cercetare și dezvoltare, publicitate, software, jocuri pe computer, publicație electronică și TV/radio*”.

25. În anul 2009, UNESCO a adoptat modelul care este cel mai frecvent utilizat în contextul industriilor creative ca parte a unei economii creative mai largi (Figura 2).

⁵ United Nations. *Report by the secretariat of the United Nations Conference on Trade and Development*. New York and Geneva, 2011

Figura 2. Cadrul UNESCO pentru statistici culturale

26. Pentru Republica Moldova, este esențial să dezvolte propria abordare a industriilor creative și, în același timp, să facă uz de contextul definițiilor utilizate la nivel internațional.

27. În Republica Moldova, industriile creative operează asemenea unui ecosistem care contribuie la dezvoltarea durabilă. Ele sunt o resursă fundamentală prin cunoștințele, abilitățile profesionale, ideile și inovația oamenilor. În același timp, există necesitatea elaborării unor competențe noi în domeniul dezvoltării audienței și inovației.

28. Industriile creative formează unul dintre cele mai importante sectoare la nivel mondial din ultimii 30 de ani. Pe piețele emergente, industriile creative, la baza cărora stau grupurile-țintă reprezentate de organizațiile culturale, liber-profesioniștii creativi și întreprinderile mici, reprezintă un factor major de ocupare a forței de muncă pentru aproximativ 300 de milioane de oameni. UNCTAD, care de circa două decenii urmărește comerțul cu bunuri și servicii creative, a constatat o creștere medie cu 7% a exporturilor din economia creativă în anii 2002-2015. Iar până în 2019, rata de creștere a fost de 9% și, de multe ori, a depășit-o pe cea din alte industrii.

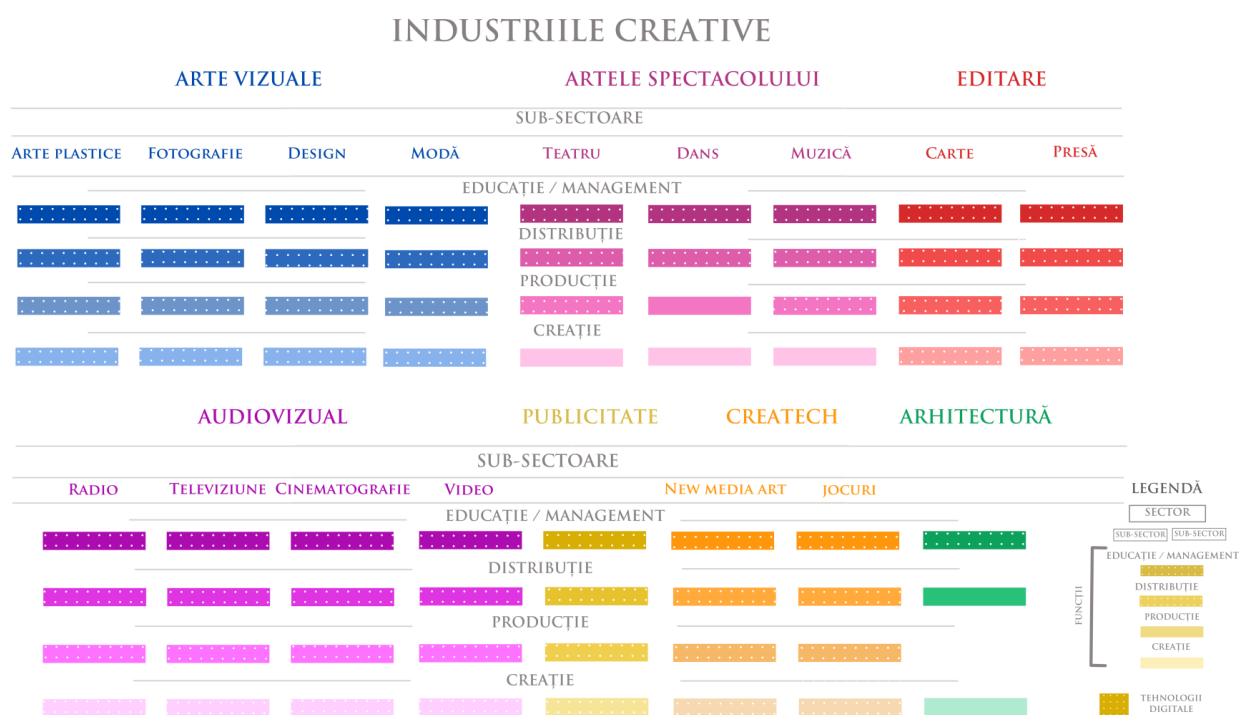
29. Ansamblul industriilor creative din Republica Moldova reprezintă un factor catalizator pentru dezvoltare durabilă a țării (Figura 3).

30. Totuși, în timpul pandemiei de Covid-19, anumite sub-sectoare au fost afectate disproporționat, cu impact negativ asupra grupurilor vulnerabile precum liber-profesioniștii și întreprinderile mici. Restricțiile pandemice au avut consecințe asupra activităților concertistice sau cinematografice. În același timp, în alte sectoare, precum createch, numărul companiilor a crescut. Este important să luăm în considerare și grupurile reprezentate de

liberii profesioniști și tinerii absolvenți din domeniul care, din cauza veniturilor mici, se confruntă cu riscul de emigrare, respectiv există pericolul de pierdere a talentelor.

31. Aspectele descrise mai sus fac și mai necesară dezvoltarea unei abordări strategice a industriilor creative, care să se alinieze la prioritățile Uniunii Europene și ale altor piețe fundamentale, cum ar fi SUA și țările UNESCO, și care sunt în măsură să stimuleze creșterea sectorului și inovațiile. De asemenea, Republica Moldova ar putea fi percepută ca un centru pentru dezvoltarea industriilor creative, fiind inclusă în lanțurile valorice internaționale pentru a dezvolta produse și servicii inovatoare.

Figura 3. Ansamblul industriilor creative în Republica Moldova

32. Sectorul industriilor creative duce o insuficiență de date dezagregate, fapt care îngreunează estimarea potențialului acestora în Republica Moldova.

Provocările legate de colectarea datelor includ varii aspecte, după cum urmează:

- 1) Incapacitatea de a accesa date la nivelul codului numeric de patru cifre NACE Rev. 2 în cadrul statisticii naționale privind întreprinderile.
- 2) Caracterul informal și activitatea la scară redusă a multor industrii creative - adesea angajații nu sunt înregistrați oficial, ceea ce înseamnă că amploarea, capacitatea și rata contribuției industriilor creative nu sunt incluse în datele statistice oficiale. La accesarea și analizarea datelor la nivel național se constată că aceasta este situația industriilor creative în ansamblu, dar și pe sub-sectoare.
- 3) Lipsa cartografierii industriilor creative.
- 4) Lipsa unei baze de date generale a întreprinderilor creative.

33. Dată fiind lipsa datelor detaliate, este dificil să fie evaluată imaginea generală și amploarea industriilor creative din Republica Moldova. Analiza situației inițiale este, în continuare, îngreunată de amploarea economiei informale, care include multe activități creative ce nu se înscriu în cadrul unor întreprinderi înregistrate. În plus, activitatea sporită a întreprinderilor mici și a liber-profesioniștilor complică procesul de evaluare a sectorului, în special pentru întreprinderile care lucrează în diferite domenii pe verticală (sectoare creative).

34. În anul 2021, primul loc în topul activităților economice din industria creativă îi revine domeniului de publicitate (691 de companii), urmat de serviciile prestate în domeniul arhitectură (424 de companii) și design specializat (304 companii)⁶. Aceste trei tipuri de activități reprezentau 25,75% din toate întreprinderile din sectorul industriilor creative din Republica Moldova⁷.

35. Cele 2200 de afaceri creative, înregistrate în Republica Moldova în anul 2021, au asigurat în total circa 9000 de locuri de muncă⁸. Primele trei tipuri de activitate creativă care, în 2020, au înregistrat cei mai mulți angajați sunt artele interpretative (1837), agențiile de publicitate (1671), producția de programe TV și activitățile de difuzare (1296). Aceste patru tipuri de activitate economică generează 70% din numărul locurilor de muncă din industriile creative.

36. Imaginea per ansamblu indică o creștere a ratei de angajare în cadrul industriilor creative. Cu toate acestea, sectorul e încă fragil și nu are o masă critică și nici căi clare de a obține investiții și acces spre piețe de desfacere. Transformările tehnologice, pirateria și schimbările în modelele de consum, precum și lipsa politicilor și reglementărilor în domeniu, afectează dezvoltarea sustenabilă a industriilor creative.

37. Printre activitățile care, dimpotrivă, au înregistrat cea mai mare creștere a numărului de angajați se numără cele de editare a jocurilor de computer (+47%) și cele de creație artistică (+44%). De asemenea, s-a înregistrat o creștere anuală substanțială a numărului de angajați în cadrul activității de post-producție cinematografică, video și TV (+27%), și de design specializat (+23%).

38. Din 2015 până în 2021, 36% din activitățile economice ale industriilor creative au înregistrat o reducere medie anuală a valorii fiscale. Cel mai mult au scăzut activitățile de înregistrare audio și editare muzicală (-39%), alte activități de editare (-13%) și serviciile de reprezentare media (-13%).

39. Totodată, de departe cea mai spectaculoasă creștere a vânzărilor a fost înregistrată în cadrul activităților de editare a jocurilor pe computer (+116%), cu un salt și mai impresionat în anii 2019-2020, de +520%. Drept urmare, astăzi, acesta este cel mai profitabil sector creativ din Moldova, care înregistrează și cea mai mare creștere a vânzărilor (deși numărul întreprinderilor rămâne redus). Printre alte industrii care au înregistrat o creștere a vânzărilor se numără activitățile de creație artistică (+29%), cele de post-producție cinematografică, video și TV (+24%) și cele de design specializat (+23%).

⁶ Date furnizate de BNS

⁷ Notă: Au fost excluse sectoarele culturale și patrimoniale mai mari

⁸ Date furnizate de BNS

40. Edificiile culturale aflate în proprietate publică pot servi drept centre esențiale pentru implicarea liber-profesioniștilor și pentru dezvoltarea industriilor creative.

41. Industriile creative sunt concentrate preponderent în Chișinău sau în apropierea lui, capitala poziționându-se ca un centru major pentru activitățile din sector, cu elemente de infrastructură precum Artcor, Mediacorși ZipHouse pe post de platforme pentru dezvoltarea industriilor creative.

42. Totodată, menținerea status quo-ului prin care cultura și creativitatea sunt văzute ca generatoare de valori exclusiv imateriale nu va permite tranzitarea spre o abordare integrată și previzibilă, unde aceste sectoare sunt fundamentale pentru dezvoltarea durabilă și bunăstarea țării, contribuie la creșterea competitivității și a antreprenoriatului.

43. La nivelul matricei politicilor publice europene, rolul și importanța industriilor creative a fost consemnat începând cu anul 2012⁹. Atunci, recunoscându-i potențialul înalt de creștere și calitatea de a genera surplus de valoare, Comisia Europeană a pus la dispoziția sectorului creativ aproximativ 1,5 miliarde de euro, prin intermediul Programului „Europa Creativă” (instrumentul european principal de finanțare a sectorului).

44. Începând cu anul 2021, odată cu investirea, la Chișinău, a noului Guvern proeuropean și cu adoptarea Programului de activitate a acestuia¹⁰, preocuparea pentru industriile creative a devenit una prioritară. Guvernul și-a asumat elaborarea și ajustarea cadrului normativ la necesitățile actuale, care să asigure buna funcționare a industriilor creative și atragerea capitalului privat în proiecte culturale. Prin instituirea Programului Național „Moldova Creativă” se urmărește remedierea curențelor enunțate supra.

45. Există un potențial clar de dezvoltare a industriilor creative în localitățile din afara Chișinăului, în conexiune cu domeniile regionale de creștere. Programul Uniunii Europene în curs de implementare „EU4Culture” susține sectorul cultural și creativ, și pune un accent special pe orașele și localitățile din țările Parteneriatului Estic, care nu sunt capitale¹¹. Orașele Cahul și Orhei participă la programul de elaborare a strategiilor culturale locale pentru impulsivarea dezvoltării industriilor creative.

46. Un exemplu de stimulare a dezvoltării locale a industriilor creative îl constituie oportunitățile identificate în cadrul Programului „EU4Culture” pentru orașul Cahul, după cum urmează¹²:

⁹ A se vedea European Commission (2012), Communication on "Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU", Brussels sau European Commission (2014) Communication "Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe". COM(2014) 477 final, Brussels

¹⁰ Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, a se vedea compartimentul Cultură. Disponibil online: <https://gov.md/ro/advanced-page-type/government-activity-program>

¹¹ *Parteneriatul Estic reprezintă o inițiativă politică comună, scopul căreia este aprofundarea și consolidarea relațiilor dintre Uniunea Europeană, statele sale membre și alte șase state vecine extra-comunitare: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. În acest cadru, documentele care ghidează relațiile UE cu vecinii săi sunt - Strategia globală a Uniunii Europene și Politica europeană de vecinătate revizuită, care prevede creșterea stabilității și rezilienței vecinilor estici ai UE.*

¹² https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2022/06/eu4culture_baseline-report-on-culture-and-creativity-in-non-capital-cities-and-towns-in-eastern-partnership-countries.pdf

- 1) Orașul este un centru pentru talente, aici sunt organizate festivaluri care oferă dinamism cultural și susțin dezvoltarea turismului cultural.
- 2) Grație acestui sector dinamic al festivalurilor, municipiul Cahul își poate coordona mai eficient abilitățile, educația și capacitatea de dezvoltare profesională pentru cultură - spre exemplu, prin stabilirea unui parteneriat pentru educație culturală, care asigură conexiunea între principalele instituții, organizații și întreprinderi pentru stimularea dezvoltării culturale. Aceasta poate include competențe specifice și consolidarea capacităților pentru stimularea forței de muncă creative.
- 3) Cultura poate juca un rol esențial în atragerea investițiilor și în crearea unui brand al orașului, pentru a transforma Cahulul într-un centru de creativitate și într-o localitate unde oamenii vor să trăiască și să muncească, și pe care doresc să o viziteze.
- 4) Amplasarea orașului Cahul deschide oportunități de dialog intercultural și de colaborare cu România.

47. La nivel internațional, predomină tendința de substituire a vechii paradigme de creștere, determinată de creativitate, cu o abordare mai integrată, prin care cultura și creativitatea sunt calificate drept elemente fundamentale pentru dezvoltarea durabilă și bunăstare. În acest sens, ca istorii de succes pot fi menționate țările Europei de Nord.

48. În Danemarca se promovează abordările privind transformarea digitală și soluțiile bazate pe design pentru o economie și o societate mai echitabile și mai durabile. *Danemarca Creativă*¹³ promovează următoarele domenii: digitalizarea, inovarea, calitatea vieții și durabilitatea. Parteneriatele public-private și intersectoriale au scopul de a încorpora, în cazul acestei țări, practicile creative în cadrul economiei.

49. Finlanda catalizează sectorul digital și cel de design pentru a aduce valoare în economie. *Finlanda creativă*¹⁴ activează și creează sinergii între industriile creative și sectorul cultural mai larg. Un exemplu este proiectul „*From Stories to Games*” (*De la istorii la jocuri*), prin care se încearcă deschiderea patrimoniului cultural al muzeelor pentru utilizarea multilaterală a acestuia în industria jocurilor.

50. *Irlanda Creativă*¹⁵ este un program cu durata de cinci ani, elaborat în baza unui lanț logic esențial: tineri creativi, comunități creative, locuri creative, națiune creativă. Este un program guvernamental de cultură și bunăstare, menit să inspire și să transforme oameni, locuri și comunități prin intermediul creativității.

51. Parteneriatul recent format, *Suedia Creativă*, este centrat pe companii și sectoare creative cu o extindere mai mare, în baza unei experiențe care include Spotify și H&M. Cu toate acestea, *Suedia Creativă* se focalizează și pe susținerea micro-comaniilor creative, precum și pe alinierea politicilor culturale la dezvoltarea industriilor creative.

52. În Estonia, Letonia și Lituania, nucleul este constituit, la fel, dintr-o „*abordare ecosistemică*”. Aceasta implică plasarea creativității, a culturii și a tehnologiei în centrul misiunii naționale de dezvoltare, susținerea colaborării, îmbunătățirea capacității digitale,

¹³ <https://www.creativedenmark.com/>

¹⁴ <https://www.creativefinland.org/>

¹⁵ <https://www.creativeireland.gov.ie/en/about/>

reducerea barierelor în calea comerțului și a investițiilor. Industriile creative sunt considerate motoare ale inovației în cadrul economiei. Abordarea celor trei state baltice îmbină o reformă a politicii culturale (modernizarea organizațiilor și a infrastructurii culturale post-sovietice); dezvoltarea centrelor pentru antreprenoriat creativ și inovare; testarea tehnologiilor creative în planificarea urbană; reforma sectorului public și inovațiile intersectoriale.

53. Estonia este unul dintre modelele cele mai relevante pentru Republica Moldova. Aceasta, datorită dimensiunii sale și accentului pe tehnologia creativă în calitate de motor și catalizator al inovației și al creșterii, dar și grație abordării sale *ecosistemice*, prin care se recunoaște că un sector dinamic al artei și culturii este fundamental pentru o economie creativă durabilă și distinctivă.

Capitolul III **OBIECTIVE GENERALE**

54. Având ca scop promovarea talentelor creative ca resurse fundamentale pentru dezvoltarea economică și socială, Programul își propune atingerea a trei obiective generale, a căror realizare va contribui la poziționarea Republicii Moldova drept centru creativ regional, după cum urmează:

Obiectiv general 1. Fortificarea sectorului industriilor creative prin sisteme de bună guvernare, cadru normativ și de politici comun, consolidarea poziției pentru asigurarea creșterii economice.

Obiectiv general 2. Crearea unui ecosistem dinamic și durabil pentru activitățile creative, bazat pe interconectarea industriilor creative, utilizarea tehnologiilor moderne inovatoare și creșterea exportului de bunuri și servicii creative de înaltă calitate.

Obiectiv general 3. Creșterea rolului industriilor creative în reziliența economică și socială a Republicii Moldova.

55. Acțiunile planificate în Program vizează opt domenii, după cum urmează: cadrul normativ și de politici; educația și abilitățile creative; infrastructura creativității; investițiile în creativitate; schimbul de cunoștințe, cercetare și dezvoltare; transformarea digitală; promovarea și formarea pieței; ecosistemul creativ.

Capitolul IV **OBIECTIVE SPECIFICE**

56. Operaționalizarea obiectivelor generale ale prezentului Program va fi realizată prin intermediul obiectivelor specifice, incluse în următorul tabel:

Obiectivele specifice, indicatorii de rezultat și țintele propuse pentru aceștia

Obiectivul general	Obiectivul specific	Indicatorii de rezultat al politicii publice (outcome)	Valoarea de referință 2024	Ținta care urmează a fi atinsă în 2027
Obiectivul general I Fortificarea sectorului industriilor creative prin sisteme de bună guvernare, cadru normativ și de politici comun, consolidare a poziției pentru asigurarea creșterii economice	Obiectivul specific 1.1. Elaborarea/ajustarea cadrului normativ și de politici pentru promovarea industriilor creative și dezvoltarea culturii, administrarea și reglementarea activității în domeniu	Rata de conformare a cadrului normativ și de politici la cerințele normative de calitate și conformitate		50%
		Ponderea documentelor de politici publice aferente sectorului industriilor creative, precedate de analiza ex-ante/ex-post		50%
	Obiectivul specific 1.2. Armonizarea cadrului normativ al Republicii Moldova în sectorul industriilor creative cu cel al UE	Gradul de armonizare al cadrului normativ aferent proprietății intelectuale cu aquis-ul UE		60%
	Obiectivul specific 1.3. Asigurarea condițiilor de dezvoltare sustenabilă și eficientă prin realizarea politicilor, reglementărilor și investițiilor inteligente	Numărul de întreprinderi micro, mici și mijlocii în industriile creative	2228	2500
		Numărul de liber profesioniști (auto-angajați/freelanceri) în industriile creative		50%
		Ponderea rezidenților createch din numărul total de rezidenți ai Parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT park”, beneficiari ai facilității de impozit unic de 7%		Până la 5%
	Obiectivul specific 1.4. Consolidarea poziției și a brandului de țară prin	Ponderea exportului de servicii și produse creative în totalul		10%

	intermediul industriilor creative, precum și a încrederii investitorilor în piața locală	exporturilor				
		Ponderele companiilor creative exportatoare de servicii și bunuri creative din numărul total de companii creative		10%		
	Obiectivul specific 1.5. Intensificarea cooperării regionale și internaționale în sectorul industriilor creative	Numărul programelor de dezvoltare a industriilor creative accesate, inclusiv cele intersectoriale			Minimum 5	
		Gradul de implementare a programelor			70%	
Obiectivul general II Crearea unui ecosistem dinamic și durabil pentru activitățile creative, bazat pe interconectarea industriilor creative, utilizarea tehnologiilor moderne inovatoare și creșterea exportului de bunuri și servicii creative de înaltă calitate	Obiectivul specific 2.1. Consolidarea capacităților instituționale în sectorul formării și dezvoltării carierei creative și în promovarea abilităților creative și antreprenoriale care inspiră tânăra generație	Numărul de angajați noi în sectorul industriilor creative			7000	
		Numărul de programe noi de licență și master implementate în universitățile-cheie			7	
		Numărul anual de studenți instruiți				250
		Numărul locurilor bugetare la specialitățile creative				450
		Numărul instituțiilor de învățământ care implementează discipline integrate <i>STEAM</i>				200
		Numărul de elevi care urmează discipline <i>STEAM</i>				40.000
		Numărul centrelor de excelență și inovații în industriile creative dezvoltate				2
	Obiectivul specific 2.2. Dezvoltarea a unei infrastructuri inovatoare în cadrul lanțului valoric al industriilor creative,	Numărul clusterelor și rețelelor creative dezvoltate				20

	precum și a unui ecosistem dinamic			
	Obiectivul specific 2.3. Crearea condițiilor inovatoare de dezvoltare a unui mediu antreprenorial creativ competitiv, cu potențial de export și capacitate de extindere	Ponderea companiilor exportatoare pe piețele regionale și internaționale din totalul întreprinderilor creative		10%
		Numărul de întreprinderi care dezvoltă și/sau exportă servicii creative digitale		100
		Numărul de companii internaționale cu prezență în Republica Moldova		10
		Numărul de companii creative nou formate/start-up-uri		100
Obiectivul general III Creșterea rolului industriilor creative în reziliența economică și socială a Republicii Moldova	Obiectivul specific 3.1. Stimularea dezvoltării industriilor creative în orașele din afara municipiului Chișinău și în mediul rural	Rata de dezvoltare a activităților creative în casele de cultură și bibliotecile comunitare din teritoriu, inclusiv din raioane		20%
	Obiectivul specific 3.2. Creșterea contribuției sectorului creativ în dezvoltarea altor sectoare-cheie, precum industria ușoară, IT, turism, sectorul vitivinicol	Numărul programelor de dezvoltare implementate în comun cu industriile de turism, IT/digital, cultură, modă, vinificație		Cel puțin 5 programe
		Numărul de muzee, galerii, teatre și vinării care implementează inovații digitale		40
	Obiectivul specific 3.3. Asigurarea conformității și sustenabilității bunurilor și serviciilor creative	Ponderea companiilor creative implementatoare de standarde durabile din totalul companiilor creative înregistrate		Minimum 30%

		Creșterea gradului de conformare la standardele durabile a unor produse-cheie din domeniul creativ		30%
--	--	--	--	-----

Capitolul V IMPACTUL PROGRAMULUI

57. Implementarea prezentului Program va spori contribuția industriilor creative la economia națională, prin: **crearea** condițiilor esențiale pentru creștere și inovare pe cale de reglementare și de inovații inteligente; **dezvoltarea** - în contextul accelerării procesului de aderare a Republicii Moldova la UE - relațiilor de încredere cu investitorii; **constituirea** de parteneriate ce generează IMM-uri creative cu potențial de extindere, locuri de muncă create în mod direct și indirect, profit și venituri fiscale.

58. Dezvoltarea competențelor tehnice, antreprenoriale și inovaționale cu impact economic, în raport cu tendințele de pe piața locală, regională și internațională, va contribui la creșterea atractivității carierelor creative, precum și a gradului de profesionalizare a actorilor din sector. În acest fel, va fi stimulată participarea creativă și culturală activă a populației, atât în calitate de public, cât și în cea de producător, cu efect de extindere asupra altor sectoare relevante ale economiei naționale, precum turismul, sectorul vitivinicol ș.a.

59. Crearea extensiunilor industriilor creative în orașe mai mici din țară și implementarea programelor specifice pentru dezvoltarea acestora va contribui la consolidarea unei economii creative competitive, incluzive, durabile, care aduce beneficii sociale, economice și ecologice comunităților locale și viitoarelor generații, contribuind astfel la implementarea principiului „nimeni nu este lăsat în urmă”.

60. Creșterea accesului, volumului și calității bunurilor și serviciilor creative, furnizate de companiile autohtone, va contribui la sporirea capacității de export prin expuneri și prezentări în cadrul platformelor/evenimentelor internaționale, creând astfel premise favorabile de transformare a Republicii Moldova într-un centru de schimburi creative de piață (cu accent pe practicile emergente de ultimă generație).

61. Prezentul Program creează mai multe **oportunități** pentru sectorul industriilor creative din Republica Moldova, după cum urmează:

1. **Reformarea cadrului normativ.** Programul va asigura elaborarea/ajustarea unui cadru normativ comun pentru promovarea industriilor creative și dezvoltarea culturii, pentru administrarea și reglementarea activității în domeniu, și armonizarea cadrului normativ al Republicii Moldova în sectorul industriilor creative cu cel al UE.
2. **Formalizarea și susținerea liber-profesioniștilor.** Reformarea cadrului normativ va permite crearea unui mecanism unitar care să consolideze statutul juridic al artiștilor, simplificând și facilitând înregistrarea și exercitarea activității de artist profesionist.

3. ***Crearea unor platforme vizibile și dinamice.*** Pentru că multe dintre sectoarele industriilor creative funcționează fără o politică sistemică de dezvoltare și/sau de investiții, Programul va încuraja crearea unor platforme vizibile și dinamice de activitate.
4. ***Îmbunătățirea programelor educaționale din învățământul superior și de formare continuă.*** Reformarea și modernizarea programelor de studii este necesară pentru revigorarea și actualizarea educației din sectorul industriilor creative, și pentru formarea unor profesioniști care să dețină competențe esențiale, precum gestionarea instituțiilor de spectacol, strategiile de marketing și comunicare, angrenarea publicului și adoptarea soluțiilor inovatoare în domeniul digital. Odată cu aceasta, ei vor putea aduce plus valoare și vor fi conectați la principalele transformări și tendințe globale.
5. ***Crearea unei infrastructuri moderne și accesibile pentru producție și prezentare.*** Programul va încuraja crearea unei infrastructuri moderne pentru diverse sectoare, ca o condiție de bază pentru accesarea industriilor creative din țară la nivel internațional. Infrastructura de producție va consolida imaginea Republicii Moldova ca un centru de producție și post-producție (spații pentru studiouri accesibile, la prețuri convenabile), iar cea de prezentare va facilita participarea industriilor creative la cele mai mari evenimente din domeniu (un sistem de sprijin pentru expoziții care să corespundă standardelor internaționale și conținut care să folosească tot mai mult tehnologia).
6. ***Sporirea cunoștințelor privind cadrul normativ în vigoare.*** Acest fapt va oferi organizațiilor (indiferent de statutul lor juridic) și liber-profesioniștilor din industriile creative posibilitatea să-și cunoască mai bine drepturile și avantajele (proprietatea intelectuală, drepturile de autor etc.), să-și revadă modul de funcționare și să identifice noi modalități de dezvoltare, de creștere și de acces la surse de tehnologii și venituri.
7. ***Consolidarea colaborării intersectoriale.*** Programul va crea un ecosistem dinamic și durabil, bazat pe interconectarea industriilor creative, utilizarea tehnologiilor moderne inovatoare și pe creșterea exportului de bunuri și servicii creative de înaltă calitate. În context, se urmărește creșterea contribuției sectorului creativ în dezvoltarea altor sectoare-cheie, precum industria ușoară, sectorul IT, turismul și sectorul vitivinicol.
8. ***Catalizarea inovației în cadrul sub-sectoarelor industriilor creative.*** Programul va stimula crearea condițiilor inovatoare de dezvoltare și activitate atât în ecosistemul industriilor creative, cât și pentru consolidarea unui mediu antreprenorial competitiv, cu potențial de export și cu capacitate de extindere. De asemenea, vor fi consolidate capacitățile instituționale în sectorul formării și dezvoltării carierei creative și în promovarea abilităților creative și antreprenoriale care inspiră tânăra generație.
9. ***Valorificarea edificiilor de cultură, a monumentelor istorice și a spațiilor publice.*** Edificiile de cultură, monumentele istorice și spațiile publice din Republica Moldova sunt o componentă de bază a sectorului cultural. În contextul dezvoltării industriilor

creative, acestea pot fi valorificate cu succes atât în calitate de participant la generarea produselor creative, cât și ca spațiu pentru produse sau evenimente din domeniu. Restaurarea patrimoniului imobil întru utilizarea acestuia pentru activități creative contemporane este o prioritate. Pentru aceasta, trebuie să se pună accentul pe reînnoirea capitalului și pe modele moderne de guvernare, afaceri și parteneriat.

10. Sporirea mobilității artiștilor și a operelor de artă. Este un obiectiv ce derivă dintr-o necesitate esențială pentru dezvoltarea și creșterea artiștilor - cea de a interacționa și a face schimb de idei cu alți artiști și spații culturale -, dar și din parcursul de integrare europeană al țării, implicit integrarea în spațiul cultural european și internațional. Un element definitoriu în acest context este integrarea în Programul „Europa Creativă” al Uniunii Europene, pentru a lua parte activă la subprogramele acestuia.

11. Consolidarea capacității de atragere a investițiilor. Având ca obiectiv consolidarea poziției și a brandului de țară prin intermediul industriilor creative, Programul urmărește, implicit, sporirea încrederii investitorilor în piața locală. Drept urmare, prin realizarea politicilor, reglementărilor și investițiilor inteligente, va crește și rolul industriilor creative în reziliența economică și socială a Republicii Moldova.

Tabelul nr. 2

Indicatori de evaluare a impactului Programului

Obiectivul general	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință anul 2024	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2028
Obiectivul general I Fortificarea sectorului industriilor creative prin sisteme de bună guvernare, cadru normativ și de politici comun, consolidarea poziției și a brandului de țară pentru asigurarea creșterii economice	Ponderea investițiilor străine în sectorul industriilor creative	Agencia de Investiții Biroul Național de Statistică	x	10%
	Creșterea contribuției industriilor creative în PIB			5%
Obiectivul general II Crearea unui ecosistem dinamic și durabil pentru activitățile creative, bazat pe interconectarea industriilor creative, utilizarea tehnologiilor moderne inovatoare și creșterea exportului de bunuri și servicii creative de înaltă	Costuri bugetare pentru funcționarea centrelor de excelență și inovații în industriile creative Costuri de personal pentru funcționarea centrelor de	Ministerul Educației și Cercetării	x	x

calitate	exelență și inovații în industriile creative			
	Indicele de satisfacție a consumatorilor de bunuri și servicii creative			21%
	Rata de accesare a serviciilor creative autohtone	Biroul Național de Statistică		15%
	Ponderea industriilor creative și culturale în economia digitală			50%
Obiectivul general III Creșterea rolului industriilor creative în reziliența economică și socială a Republicii Moldova	Număr de localități cu centre instituite, dedicate industriilor creative	Ministerul Culturii		Minimum 10
	Creșterea accesului populației din mediu rural și regiunile periferice la produse și servicii creative	Biroul Național de Statistică		15%

Capitolul VI COSTURI

62. Prezentul Program presupune atragerea unui volum important de finanțare pentru întreaga perioadă de implementare (2024-2028).

63. Costul estimativ de implementare a Programului constituie circa 138 250,0 de mii lei din resursele bugetare și include costurile pentru realizarea acțiunilor de diversă natură (infrastructură, popularizare, parteneriate etc).

66. Resursele bugetare necesare pentru implementarea Programului s-a propus să fie incluse în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2024-2026, subprogramul 85.02 *Dezvoltarea Culturii*, punctul 2 *Susținerea start-up-urilor în sectorul „industriilor creative”*. Acțiunile vor fi realizate în funcție de disponibilitatea resurselor bugetare și în limita alocațiilor aprobate în acest scop în bugetele autorităților responsabile.

67. Resursele atrase de la partenerii de dezvoltare și mediul de afaceri, precum și cele în formă de parteneriate, programe și proiecte de investiții sau de asistență tehnică, constituie

342 400,0 de mii lei și vor fi utilizate pentru a sprijini efortul Guvernului de implementare a Programului.

68. Detalierea costurilor pentru implementarea Programului se regăsește în Planul de acțiuni aferent acestuia. Totodată, mai jos este prezentat cuantumul total al costurilor aferente implementării Programului și repartizarea acestora pe ani.

Tabelul nr. 3

Costuri de implementare a Programului

Ani	Costuri de implementare (mii lei)		Total, mii lei
	Surse bugetare	Alte surse	
2024	120,0	810,0	930,0
2025	49 720,0	44 110,0	93 830,0
2026	48 420,0	116 560,0	164 980,0
2027	24 520,0	112 610,0	137 130,0
2028	15 470,0	68 310,0	83 780,0
Total	138 250,0	342 400,0	480 650,0

69. Unele cifre sunt incluse prin determinarea exactă a costurilor de implementare, estimarea concretă a necesarului de mijloace financiare fiind posibilă la etapa înaintării propunerilor. În alte cazuri, costurile financiare reprezintă estimări aproximative, făcute la faza de elaborare a acțiunilor, determinarea exactă a necesităților de finanțare nefiind posibilă din motive justificate.

70. Fiind imperativă realizarea unor măsuri ce nu au acoperire financiară, va fi necesară inițierea identificării surselor de finanțare suplimentară, inclusiv prin apelarea la sprijinul partenerilor de dezvoltare.

71. Ministerul Culturii va evalua anual costurile de implementare a Programului și va propune ajustările necesare în cadrul bugetar pe termen mediu și în procesul de elaborare a bugetului de stat.

Capitolul VII RISURI DE IMPLEMENTARE

Tabelul nr. 4

Riscurile anticipate în implementarea Programului

Riscul anticipat	Probabilitatea (joasă/ medie/ înaltă)	Impact (scăzut/ mediu/ înalt)	Măsuri de diminuare/ înlăturare a riscului
Menținerea presiunii inflaționiste și a puterii de cumpărare reduse a	Medie	Înalt	Cooperarea activă cu partenerii de dezvoltare pentru susținere și suport

serviciilor și bunurilor creative, pe plan atât intern, cât și extern			
Scăderea încrederii investitorilor a și mediului de afaceri, determinată de contextul geopolitic incert	Medie	Înalt	<p>Valorificarea statutului de țară candidată pentru aderarea la UE</p> <p>Creșterea gradului de recunoaștere pe plan internațional a Republicii Moldova în calitate de centru creativ, inclusiv în baza parteneriatelor strategice existente, precum e cel cu România</p> <p>Implementarea unor programe de rezidență pentru atragerea specialiștilor creativi străini independenți (digital nomads)</p>
Exodul talentelor	Înaltă	Înalt	<p>Susținerea talentelor prin oferirea posibilităților educative creative pentru toate grupurile de vârstă</p> <p>Valorificarea și promovarea talentelor creative din diasporă în vederea creșterii vizibilității internaționale și transformării Republicii Moldova într-un centru creativ atractiv</p> <p>Introducerea de stimulente și reglementări personalizate pentru activitățile din industriile creative</p>
Accesul limitat al antreprenorilor creativi la finanțare	Înalt	Înalt	<p>Extinderea sprijinului și a suportului pentru mediul antreprenorial creativ</p> <p>Identificarea formulelor avantajoase de finanțare a antreprenorilor creativi</p>
Numărul mic de parteneriate și schimbul de experiență limitat dintre sectorul industriilor creative și alte sectoare-cheie ale economiei naționale (sectorul vinicol, turism, IT ș.a.)	Medie	Înalt	<p>Promovarea dialogului activ și țintit dintre reprezentanții industriilor creative și cei din alte sectoare-cheie privind oportunitățile parteneriatelor de dezvoltare a serviciilor și produselor creative comune, precum și impactul economic al acestora</p> <p>Stimularea investițiilor în activități de cercetare și dezvoltare, precum și implementarea modelelor de accelerare pentru generarea ideilor de produse și servicii creative, derivate din interconectarea sectoarelor-cheie și care vor impulsiona parteneriatele publice-private și investițiile în întreprinderile creative</p>

			<p>Promovarea inițiativelor IMM-urilor creative</p> <p>Susținerea IMM-urilor creative în vederea diversificării pieței</p>
Nivel înalt al pirateriei, determinat de aplicarea neuniformă a cadrului normativ aferent proprietății intelectuale/drepturilor de autor	Înalt	Înalt	<p>Revizuirea/fortificarea cadrului normativ aferent drepturilor de autor</p> <p>Identificarea unor noi mecanisme de susținere a autorilor și oamenilor de creație</p>
Reticență din partea reprezentanților sectorului creativ din teritoriu, promotori ai modelelor instituționale cu amprentă sovietică	Medie	Înalt	Promovarea dialogului activ și țintit cu personalul din sectorul culturii din teritoriu privind necesitatea schimbărilor propuse și avantajul acestora
Abilități antreprenoriale, manageriale și de gestiune colectivă a drepturilor de autor limitate/insuficiente	Înalt	Înalt	<p>Organizarea sesiunilor de instruire a specialiștilor din domeniul creativ, precum și a elevilor și studenților, în vederea formării/dezvoltării abilităților antreprenoriale, manageriale și a celor aferente protecției proprietății intelectuale</p> <p>Schimb de experiență și de bune practici</p>
Introducerea restricțiilor în contextul noilor situații/provocări epidemiologice	Joasă	Înalt	Organizarea activităților și evenimentelor aferente industriilor creative în format online/mixt
Menținerea/extinderea decalajului digital dintre generații și comunități	Medie	Înalt	Organizarea sesiunilor de formare continuă în vederea creării și/sau consolidării competențelor digitale pentru toate grupele de vârstă, în contextul unui mediu IT dezvoltat
Subestimarea/lipsa validării locurilor de muncă creative ca și profesii atractive/cu potențial	Înaltă	Înaltă	<p>Organizarea, în cadrul instituțiilor de învățământ, a campaniilor de informare și ghidare în cariera creativă</p> <p>Promovarea în masă a rolului industriilor creative în dezvoltarea economiei, prin invocarea bunelor practici din statele dezvoltate economic</p>
Creșterea fluxului de migranți în contextul războiului din Ucraina, punând presiune pe infrastructură	Medie	Înalt	<p>Monitorizarea continuă a situației</p> <p>Cooperarea activă cu partenerii de dezvoltare pentru susținere și suport.</p>

Capitolul VIII

AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

72. Programul promovează o abordare de ecosistem, identificată drept cheia dezvoltării durabile a industriilor creative din țară, ceea ce presupune o muncă în comun a autorităților/instituțiilor publice și a actorilor principali din sectorul asociativ, precum și a partenerilor de dezvoltare, pentru a stimula inovația, creșterea și impactul scontat.

73. Implementarea Programului se focusează pe implicarea tuturor autorităților și instituțiilor cu competențe relevante pentru dezvoltarea sectorului industriilor creative.

74. Responsabilitatea de bază pentru implementarea Programului îi revine *Ministerului Culturii*, împreună cu următoarele autorități/instituții publice:

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Ministerul Educației și Cercetării

Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Ministerul Finanțelor

Ministerul Mediului

Agenția de Guvernare Electronică

Agenția Proprietății Publice

Agenția de Investiții

Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală

Biroul Național de Statistică

Autoritățile administrației publice locale

75. La implementarea Programului contribuie, în egală măsură, mai mulți actori din sectorul asociativ, care realizează programe relevante și dețin infrastructura strategică pentru dezvoltarea industriilor creative a Republicii Moldova, după cum urmează:

Asociația Companiilor de Creație din Moldova (COR)

Centrul de industrii creative „Artocr”

Centrul de producție media digitală „Mediacor”

Parcul pentru tehnologia informației „Moldova IT Park”

Centrul Național al Cinematografiei din Republica Moldova (CNC)

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (AMTAP)

Oficiul Național al Turismului (ONT)

CAPITOLUL IX PROCEDURI DE RAPORTARE

76. Programul va fi realizat în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea acestuia (conform anexei), în două etape:

- 1) Rapoarte de progres anuale;
- 2) Raport de evaluare finală (decembrie 2027).

77. Monitorizarea și raportarea se vor face pe parcursul perioadei de implementare a prezentului Program, pentru a stabili gradul de realizare a acțiunilor, nivelul de conformitate a acțiunilor executate în raport cu cele planificate, cauzele nerealizării în termen a acțiunilor planificate și optimizarea/eficientizarea procesului de implementare.

78. Ministerul Culturii va întocmi rapoartele de progres anuale, în baza informațiilor prezentate anual de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementarea Programului, precum și de către exponenții sectorului industriilor creative, până la 1 martie a următorului an. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili, rolul de executor primar al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate în Planul de acțiuni, care va generaliza informațiile executorilor secundari. Rapoartele de progres trebuie să ofere inclusiv date cantitative privind progresul realizării obiectivelor specifice și indicatorii de rezultat.

79. Evaluarea implementării va determina aprecierea obiectivă a situației din sectorul industriilor creative prin prisma relevanței, eficienței, eficacității, sustenabilității și impactului prezentului Program pe termen mediu. Activitățile de evaluare vor fi realizate după finalizarea perioadei de implementare a Programului, prin elaborarea unui raport de evaluare finală pentru patru ani, în baza informațiilor autorităților/instituțiilor vizate în Planul de acțiuni, transmise până la 1 decembrie 2027.

80. Rapoartele vor conține:

- 1) sumar executiv (descrierea scopului și obiectivelor Programului, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale);
- 2) introducere (descrierea succintă a Programului, a scopului evaluării, a metodelor de evaluare și a constrângerilor în procesul de evaluare);
- 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu criteriile de relevanță, eficacitate, eficiență, durabilitate și, în cazul evaluării finale, a impactului Programului);
- 4) concluzii (descrierea succintă a concluziilor făcute în baza evaluării);
- 3) recomandări (descrierea activităților necesare pentru îmbunătățirea situației din sectorul sau sub-sectorul inclus în Program și a documentului propriu-zis, în cazul evaluării intermediare).

81. Rapoartele de progres vor include: prezentarea gradului de implementare a obiectivelor generale și a obiectivelor specifice ale Programului; a gradului de conformitate a acțiunilor întreprinse cu cele din Planul de acțiuni; identificarea devierilor majore în realizarea Programului și a opțiunilor de îmbunătățire a procesului de implementare; o analiză a dinamicii indicatorilor de evaluare, inclusiv a celor legați de gestionarea riscurilor.

82. În anul 2028, la expirarea termenului de implementare a Programului, va fi elaborat un raport final de evaluare a acestuia, luând-se în considerare criterii precum relevanța, eficacitatea, eficiența, sustenabilitatea și impactul implementării.

PLAN DE ACȚIUNI

pentru implementarea Programului Național de Dezvoltare a Industriilor Creative 2024-2028 „Moldova Creativă”

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Termen de realizare	Autoritățile/ instituțiile publice responsabile	Partenerii de cooperare	Indicatorii de monitorizare	Costuri de implementare (mii lei)	
						Resurse bugetare	Alte resurse
1	2	3	4	5	6	7	8
OBIECTIVUL GENERAL 1. FORTIFICAREA SECTORULUI INDUSTRIILOR CREATIVE PRIN SISTEME DE BUNĂ GUVERNARE, CADRUL NORMATIV ȘI DE POLITICI COMUN, CONSOLIDAREA POZIȚIEI PENTRU ASIGURAREA CREȘTERII ECONOMICE ȘI A EXPORTULUI DE BUNURI ȘI SERVICII CREATIVE							
Obiectivul specific 1.1. Elaborarea/ajustarea cadrului normativ și de politici pentru promovarea industriilor creative și dezvoltarea culturii, administrarea și reglementarea activității în domeniu							
1.1.1.	Revizuirea cadrului normativ și de politici publice prin includerea prevederilor aferente industriilor creative	Trim. III 2024 - Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	USAID Guvernul Suediei	Strategii și programe revizuite		
1.1.2.	Identificarea unui mecanism instituțional pentru implementarea politicilor în domeniul industriilor creative prin crearea unei instituții publice dedicate și/sau prin atribuirea acestor sarcini și	Trim. III 2024 - Trim. IV 2025	Ministerul Culturii	USAID Guvernul Suediei	Regulament elaborat	4 000,0	

	atribuții unor instituții publice și/sau necomerciale existente						
1.1.3.	Colectarea anuală, din sectoarele-cheie ale economiei naționale, a indicatorilor statistici privind industriile creative, conform metodologiei UNCTAD	Trim. II 2024 - Trim. I 2028	Ministerul Culturii	Biroul Național de Statistică Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Raport statistic privind industriile creative elaborat anual		50,0
1.1.4.	Crearea Registrului național digital al industriilor culturale și creative	Trim. I 2024	Ministerul Culturii	Biroul Național de Statistică UNESCO - Republic of Korea Funds-In-Trust for the Development of Creative Industries	Registru național digital creat și funcțional Sectoare digitale culturale și creative cartografiate	500,0	
1.1.5.	Fortificarea procesului de implementare a politicilor privind dezvoltarea industriilor creative, prin antrenarea sectorului asociativ	Trim. IV 2024	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova	Grup de lucru constituit și funcțional Număr de acțiuni implementate		
Obiectivul specific 1.2. Armonizarea cadrului normativ din sectorul industriilor creative cu cel al UE							
1.2.1.	Armonizarea cadrului	Trim. I	Ministerul	Ministerul	Număr de acte normative	1 000,0	1 000,0

	normativ al Republicii Moldova cu cel al UE, în special cu Piața unică digitală a UE (EU Digital Single Market), în vederea creșterii oportunităților digitale din sectorul industriilor creative, oferirea unui număr mai mare de lucrări, produse și servicii online, inclusiv licențierea și fortificarea regimului juridic al drepturilor de autor pentru serviciile muzicale digitale, serviciile video-on-demand, cărțile electronice etc.	2026 - Trim. III 2027	Culturii	Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ministerul Finanțelor ODA UE USAID Guvernul Suediei	armonizate		
1.2.2.	Armonizarea cadrului normativ aferent proprietății intelectuale cu cel al Uniunii Europene, în vederea asigurării accesului creatorilor locali la piața UE	Trim. IV 2024	Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală Ministerul Culturii	Centrul de Armonizare a Legislației USAID Guvernul Suediei	Numărul de acte normative armonizate		100,0
Obiectivul specific 1.3. Asigurarea condițiilor de dezvoltare sustenabilă și eficientă a industriilor creative prin politici, reglementări și investiții inteligente							
1.3.1.	Modificarea Legii nr. 77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației în vederea extinderii eligibilității	Trim. III 2024 - Trim. III	Ministerul Dezvoltării Economice și	Parcul pentru tehnologia informației „Moldova IT	Lege modificată și aprobată Număr de sesiuni de informare a IMM-urilor din industriile		1 000,0

	unor domenii de activitate creative, centrate pe tehnologii, inclusiv activități de post-producție cinematografică, video, care vizează sectorul createch, precum și încurajarea aplicării facilității impozitului unic de 7% prevăzut în Legea nr. 77/2016.	2027	Digitalizării Ministerul Culturii	park” Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	creative Campanie internațională de promovare a facilităților fiscale organizată și desfășurată Minimum 5% din numărul total de rezidenți ai Parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT park”, companii din sectorul createch - beneficiari ai impozitului unic de 7%		
1.3.2.	Organizarea și desfășurarea campaniei locale de informare și educare privind protejarea drepturilor de autor	Trim. IV 2024	Ministerul Culturii	Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală	Campanie locală de informare și educare organizată și desfășurată	200,0	100,0
1.3.3.	Fortificarea capacităților privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe	Trim. III 2026	Ministerul Culturii	Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală Asociația Companiilor de Creație din Moldova	Număr de sesiuni de instruire/de lucru tematice organizate și desfășurate Număr de antreprenori din sectorul industriilor creative instruiți	100,0	
1.3.4.	Modificarea Legii nr. 262/2017 muzeelor și a actelor normative conexe	Trim. II 2024	Ministerul Culturii	USAID Guvernul Suediei	Lege modificată și aprobată Acte normative secundare modificate și aprobate		100,0
1.3.5.	Modificarea Clasificatorului Ocupațiilor din Republica	Trim. II 2025	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din	Hotărâre de Guvern modificată și aprobată		100,0

	Moldova		Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Moldova	Ordin modificat și aprobat		
1.3.6.	Implementarea Programului Național „Voucher Cultural”, cu evaluarea anuală a impactului și perfecționarea mecanismului de program	Trim. I 2025	Ministerul Culturii	Agenția de Guvernare Electronică USAID Guvernul Suediei	Campanii naționale de informare organizate și desfășurate Mecanism de implementare a programului funcțional Minimum 1000 de tineri beneficiari anual Raport de evaluare a impactului programului, elaborat anual	40 400,0	400,0
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea poziției și a brandului de țară prin intermediul industriilor creative precum și a încrederii investitorilor în piața locală							
1.4.1.	Organizarea și desfășurarea Campaniei de informare/ promovare locală <i>Moldova Creativă</i>	Trim. I 2024 - Trim. IV 2025	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Campanii de informare <i>Moldova Creativă</i> organizate și desfășurate pe piața locală Istории de succes promovate în publicațiile locale	1 000,0	1 000,0
1.4.2.	Actualizarea și completarea, pentru promovare internațională, a brandbook-ului național cu brandul sectorial <i>Moldova Creativă</i> , cu accent pe valoare adăugată,	Trim. II 2024	Ministerul Culturii	Agenția de Investiții Asociația Companiilor de Creație din	Brand sectorial <i>Moldova Creativă</i> elaborat, aprobat, integrat în brandul de țară și mediatizat		400,0

	talent și produs creativ			Moldova USAID Guvernul Suediei			
1.4.3.	Înregistrarea locală și internațională a mărcii naționale <i>Moldova Creativă</i> , prin intermediul sistemului de la Madrid, pentru a proteja marca în statele cu piețe relevante pentru economia națională	Trim. II 2024	Ministerul Culturii	Agencia de Investiții Agencia de Protecție a Proprietății Intelectuale	Marca națională <i>Moldova Creativă</i> , înregistrată local și internațional	50,0	50,0
1.4.4.	Elaborarea platformei digitale <i>Moldova Creativă</i> (în limbile română și engleză), cu scopul promovării avantajelor Republicii Moldova ca destinație creativă în plan local și internațional, precum și a serviciilor și produselor creative cu potențial înalt de export	Trim. IV 2024	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Platforma digitală <i>Moldova Creativă</i> , elaborată și funcțională		400,0
1.4.5.	Elaborarea și implementarea unei strategii de promovare internațională a industriilor creative din Republica Moldova, cu posibilitatea creării unui portofoliu integrat al produselor și serviciilor	Trim. II 2024	Ministerul Culturii	Agencia de Investiții Asociația Companiilor de Creație din Moldova	Strategie de promovare internațională elaborată, coordonată cu reprezentanții industriilor creative și implementată Istории de succes privind industriile creative locale		300,0

	creative autohtone, pentru promovarea lor pe piețele internaționale			USAID Guvernul Suediei	promovate în publicațiile internaționale		
1.4.6.	Participarea la expoziții și târguri internaționale specializate pe piețele-țintă și pe verticalele specializate ale industriilor creative (film, design, dezvoltare jocuri și tehnologii media), precum și în convergență cu alte sectoare conexe (turism, IT, modă), inclusiv prin amplificarea anuală a Programului BRIDGE, implementat sub egida Agenției de Investiții	Trim. IV 2027	Agenția de Investiții	Ministerul Culturii Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Număr de participări la expoziții și târguri internaționale specializate	1 500,0	1 500,0
1.4.7.	Participarea actorilor din domeniu la concursurile internaționale în diverse verticale ale industriilor creative (design, film, arhitectură), în vederea promovării notorietății și a potențialului creativ local	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Agenția de Investiții CNC Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Număr de dosare depuse Număr de lucrări premiate, promovate local și internațional		1 000,0
1.4.8.	Desfășurarea anuală și	Trim. II	Ministerul	Asociația	Festival organizat și desfășurat	300,0	300,0

	consolidarea regională a <i>Festivalului Industriilor Creative din Republica Moldova</i> , ca eveniment-etalon al industriei, inclusiv prin conectare cu România, ca spațiu cultural-creativ comun, precum și cu alte țări europene	2028	Culturii	Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	anual Număr anual de vizitatori, participanți la Festival Număr de evenimente satelit și regionale		
1.4.9.	Elaborarea și publicarea anuală a calendarului <i>Moldova Creativă</i> , pentru a consolida și a promova evenimentele locale-cheie din sectorul industriilor creative	Trim. I 2027	Ministerul Culturii	Agenția de Investiții Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Calendar al evenimentelor elaborat și publicat anual	100,0	
1.4.10.	Dezvoltarea programului de susținere a evenimentelor locale din sectorul industriilor creative, pentru a încuraja actorilor locali să le organizeze, cu includerea evenimentelor din sectoarele-cheie, precum <i>BookFest</i> , <i>Moldova Fashion Days</i> , <i>ADOR</i> conferința de publicitate, <i>Bold Fest festival de new media</i> ș.a.	Trim. I 2025	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Program de stat creat Număr de evenimente organizate	500,0	500,0

1.4.11.	Dezvoltarea și implementarea unor programe de rezidență pentru atragerea specialiștilor creativi străini independenți (<i>digital nomads</i>), precum și pentru proiecte creative comune în Republica Moldova, inclusiv în domeniul creative, centrate pe tehnologii, precum animație, VFX, efecte speciale	Trim. IV 2026	Agenția de Investiții	Parcul pentru tehnologia informației „Moldova IT park” Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Programe de rezidență elaborate și aprobate Campanie internațională de promovare a rezidențelor creative organizată și desfășurată		500,0
1.4.12.	Simplificarea procedurilor de ședere, muncă și lucru la distanță pentru specialiștii creativi și digitali străini independenți sau cei atrași în companii private	Trim. IV 2025	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Parcul pentru tehnologia informației „Moldova IT park”	Hotărâre de Guvern elaborată și aprobată		200,0
Obiectivul specific 1.5. Intensificarea cooperării regionale și internaționale în sectorul industriilor creative							
1.5.1.	Aderarea oficială a Republicii Moldova la Programul UE <i>Europa Creativă</i> , în calitate de țară membră a	Trim. IV 2024	Ministerul Culturii	-	Acord de participare semnat		

	Parteneriatului Estic, precum și țară candidată pentru aderarea la UE						
1.5.2.	Valorificarea participării Republicii Moldova la Programul UE <i>Europa Creativă</i> prin aplicarea la subprogramele relevante pentru sectoarele creative	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Biroul Național „Europa Creativă” CNC	Programe definite		200 000,0
1.5.3.	Semnarea acordurilor de cooperare bilaterală cu state membre ale Uniunii Europene pentru reglementarea schimburilor culturale și facilitarea comerțului reciproc cu bunuri și produse creative	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ambasadele Republicii Moldova Agenția de Investiții	Acorduri semnate	600,0	-
1.5.4.	Depunerea la UNESCO a dosarului pentru desemnarea municipiului Chișinău drept oraș creativ (în materie de muzică, arte media, gastronomie ș.a.) în vederea îmbunătățirii profilului și reputației capitalei	Trim. IV 2024	Ministerul Culturii	Primăria Municipiului Chișinău Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID	Aplicație depusă la UNESCO		200,0

				Guvernul Suediei			
OBIECTIVUL GENERAL II. CREAREA UNUI ECOSISTEM DINAMIC, DURABIL ȘI REZILIENT PENTRU ACTIVITĂȚILOR CREATIVE, CARE OFERĂ SERVICII ȘI PRODUSE CREATIVE DE ÎNALTĂ CALITATE, BAZATE PE INTERCONECTAREA INDUSTRIILOR CREATIVE ȘI PE UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR MODERNE INOVATOARE							
Obiectivul specific 2.1. Consolidarea capacităților instituționale în sectorul formării și dezvoltării carierei creative și promovarea abilităților creative și antreprenoriale, care inspiră tânăra generație							
2.1.1.	Dezvoltarea și implementarea conținuturilor curriculare și extra-curriculare în domeniul artelor, culturii și creativității (inclusiv digitale) în instituțiile de învățământ secundar	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării Instituții publice de învățământ secundar (liceal) Autorități publice locale de nivelul I și II Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Conținut educațional curricular și extra-curricular dezvoltat și implementat	500,0	500,0
2.1.2.	Organizarea și desfășurarea campaniilor de promovare și ghidare în cariera din sectorul industriilor creative în cadrul instituțiilor publice de	Trim. IV 2027	Ministerul Educației și Cercetării	Ministerul Culturii Instituții publice de învățământ	Număr de campanii de promovare și ghidare a carierei Număr instituțiilor liceale implicate		500,0

	învățământ secundar (liceal), în parteneriat cu actorii și companiile din sectorul privat (în calitate de angajatori)			secundar (liceal) Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Număr de elevi informați		
2.1.3.	Implementarea eficientă a noilor programe de licență în multimedia, animație, design jocuri, conform standardelor din sectorul industriilor creative; dotarea laboratoarelor specializate cu noi tehnologii, precum și implicarea sectorului privat și a partenerilor globali și locali din sectorul tehnologiei în dezvoltarea curriculară	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Mediului Instituții publice de învățământ superior Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei Creative Estonia Europa Creativă	Minimum 1000 de studenți admiși anual 200 de burse acordate anual 5 laboratoare specializate create și dotate corespunzător	30 000,0	30 000,0

2.1.4.	Dezvoltarea unor noi programe de licență și masterat în managementul cultural și creativ, digitalizare/tehnologii în industrii creative și durabilitate ecologică	Trim. II 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Mediului Instituții publice de învățământ superior Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei Creative Estonia Europa Creativă	4 programe noi de licență și master		
2.1.5.	Implementarea și extinderea programelor educaționale privind dezvoltarea abilităților antreprenoriale pe platforma centrelor de inovații/excelență existente (<i>Mediacor, Artcor, ZipHouse, Nortek Bălți</i>), ancorate în universități și dezvoltate în comun cu	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării Instituții publice de învățământ superior Asociația Companiilor de Creație din	4 centre de inovații/excelență dezvoltate Programe de dezvoltare a abilităților antreprenoriale, implementate	5 000,0	5 000,0

	sectorul privat și cel asociativ			Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei Creative Estonia Europa Creativă			
2.1.6.	Conectarea centrelor de excelență și inovații din sectorul industriilor creative la rețeaua europeană <i>European Creative Hubs Network</i> pentru programe de mobilitate și dezvoltare creativă	Trim. III 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei	Număr de centre de inovații și excelență conectate la <i>European Creative Hubs Network</i> , Număr de programe accesate Număr de participanți la programele de mobilitate	4 000,0	4 000,0
2.1.7.	Elaborarea și aprobarea unui Program dedicat inovării pentru industriile creative, pentru a promova schimbul de cunoștințe și transferul de tehnologii în rândul industriilor creative și a încuraja conexiunea cu alte sectoare-cheie, precum	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării	Hotărâre de Guvern elaborată și aprobată Program implementat	1 500,0	1 500,0

	turismul și știința						
2.1.8.	Participarea activă a Republicii Moldova în cadrul Programului <i>Orizont Europa</i> , în calitate de parteneră în noua Comunitate inovatoare de cunoștințe din sectorul industriilor creative (<i>EIT Culture and Creativity</i>)	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Educației și Cercetării	Număr de programe europene și rețele la care Republica Moldova este beneficiară		20 000,0
Obiectivul specific 2.2. Dezvoltarea unei infrastructuri inovatoare în cadrul lanțului valoric al industriilor creative, precum și a unui ecosistem dinamic							
2.2.1.	Identificarea și alocarea proprietăților publice neutilizate pentru dezvoltarea hub-urilor creative și culturale etalon în municipiul Chișinău, inclusiv prin mecanisme de implicare a sectoarelor asociativ și privat pentru gestiune, dezvoltare și investiții, pentru a servi ca motoare importante de dezvoltare urbană și culturală	Trim. III 2027	Ministerul Culturii	Autoritățile Publice Locale Agenția Proprietății Publice Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei	2 hub-uri creative dezvoltate în municipiul Chișinău	10 000,0	400,0
2.2.2.	Dezvoltarea rețelei de reședințe creativ-culturale prin valorificarea spațiilor pentru	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Muzeele din subordinea Ministerului	3 reședințe creativ-culturale dezvoltate	3 000,0	5 000,0

	evenimente și proiecte creativ-culturale din cadrul muzeelor și altor edificii culturale, cu implicarea entităților din industria creativă			Culturii Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei			
2.2.3.	Schimbarea formei juridice de organizare a SA „Moldova-Film” și SA „Moldcinema” în vederea gestiunii mai eficiente a patrimoniului public, separării patrimoniului de film de active; utilizarea infrastructurii cu scop exclusiv de producție cinematografică și alte sectoare creative aferente	Trim. I 2024	Ministerul Culturii	Agenția Proprietății Publice USAID Guvernul Suediei CNC	Hotărâre de Guvern elaborată și aprobată		300,0
2.2.4.	Modernizarea infrastructurii creative, prin fonduri publice, atragerea investițiilor private și a altor fonduri de dezvoltare	Trim. II 2027	Ministerul Culturii	USAID Guvernul Suediei	Infrastructura creativă modernizată	10 000,0	10 000,0
2.2.5.	Modificarea Legii nr. 182/2010 cu privire la parcurile industriale, prin introducerea conceptului de <i>parcuri specializate</i> , pentru a fundamenta cadrul normativ	Trim. IV 2024	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	Ministerul Culturii USAID Guvernul Suediei	Lege modificată și aprobată		100,0

	în vederea instituirii parcurilor creative						
Obiectivul specific 2.3. Crearea condițiilor inovatoare de dezvoltare a unui mediu antreprenorial creativ competitiv, cu potențial de export și capacitate de extindere							
2.3.1.	Integrarea sectoarelor creative aferente în programele de suport a antreprenoriatului prin intermediul ODA, inclusiv Programul de Inovații Digitale și Start-up-uri, Programul de Digitalizare a IMM-urilor	Trim. III 2026	Ministerul Culturii	ODA	Număr de companii creative asistate prin programe de suport ale ODA		7 000,0
2.3.2.	Cofinanțarea programelor de suport a antreprenoriatului creativ, în parteneriat cu mediul asociativ și hub-urile creative, precum Programul „Creative Export”, Accelerator, Mediacor Incubator	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei Estonian Development Cooperation	Număr de programe cofinanțate	3 000,0	15 000,0
2.3.3.	Dezvoltarea și implementarea Programelor de inovare și tehnologizare a întreprinderilor creative pentru adoptarea noilor tehnologii în inteligența	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	USAID UKAID Guvernul Suediei CNC	Număr de companii creative asistate prin programe de suport		12 000,0

	artificială, AR/VR (realitate virtuală și augmentată), neuro-tehnologii, echipamente digitale creative (camere de filmări automatizate, softuri pentru animație, design, post-producție) etc.						
2.3.4.	Stabilirea parteneriatelor guvernamentale cu companii tehnologice globale pentru a accesa oferte preferențiale pentru business, programe educaționale și instruirii în tehnologii avansate, precum Adobe, Epic Games, Google, Microsoft, Netflix	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării ODA CNC	Număr de acorduri de parteneriat semnate și programe de suport accesate		200,0
2.3.5.	Transformarea Republicii Moldova într-un centru internațional pentru o serie de servicii digitale (dezvoltarea jocurilor, digital marketing, design grafic, media vizuale, VFX - efecte speciale, producție de film) prin țintirea directă a investițiilor interne ale firmelor creative locale și ale parteneriatelor cu companiile internaționale	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Agenția de Investiții Parcul pentru tehnologia informației „Moldova IT park” CNC Asociația Companiilor de Creație din Moldova	Număr de IMM-uri prestatoare de servicii digitale creative 10% de servicii digitale creative exportate		1 000,0

				USAID Guvernul Suediei			
OBIECTIVUL GENERAL III. CREȘTEREA ROLULUI INDUSTRIILOR CREATIVE ÎN REZILIENȚA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A REPUBLICII MOLDOVA							
Obiectivul specific 3.1. Stimularea dezvoltării industriilor creative în orașele din afara municipiului Chișinău și în mediul rural							
3.1.1.	Instituirea centrelor dedicate industriilor creative pe întreg teritoriul Republicii Moldova prin valorificarea caselor de cultură și a bibliotecilor comunitare	Trim. III 2025	Ministerul Culturii	Autoritățile Publice Locale USAID Guvernul Suediei	10 centre instituite in teritoriu Număr de activități creativ- culturale desfășurate în teritoriu	1 500,0	1 500,0
3.1.2.	Elaborarea și aprobarea Programului de susținere a mediului asociativ din teritoriu pentru desfășurarea activităților și proiectelor cultural-creative	Trim. II 2026	Ministerul Culturii	Autoritățile Publice Locale USAID Guvernul Suediei	Hotărâre de Guvern elaborată și aprobată Număr de organizații beneficiare	1 500,0	1 500,0
3.1.3.	Organizarea și desfășurarea cursurilor de formare continuă a reprezentanților din sectorul cultural și creativ din teritoriu (master-class-uri, conferințe, training-uri)	Trim. III 2027	Ministerul Culturii	Autoritățile Publice Locale	Număr de cursuri de formare continuă/perfecționare Număr de beneficiari	500,0	
Obiectivul specific 3.2. Creșterea contribuției sectorului creativ în dezvoltarea altor sectoare-cheie, cum ar fi industria ușoară, sectorul IT, turismul, sectorul vitivinicol							
3.2.1.	Dezvoltarea produselor turistice integrate, noi și/sau	Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	ONVV	Număr de produse turistice elaborate	2 000,0	2 000,0

	inovative, prin intermediul serviciilor creative și al patrimoniului cultural, inclusiv sectorul de meșteșugărit, pentru a oferi experiențe și suvenire cu valoare adăugată pentru turiștii culturali			ODA Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei Asociații Obștești din domeniul turism	Număr de produse turistice integrate în pachetele turistice și oferta turistică națională		
3.2.2.	Înființarea unui program de accelerare a industriilor creative și a turismului cultural, asigurând o legătură dintre întreprinderile creative și operatorii de turism cultural, pentru a crea noi produse și servicii	Trim. II 2027	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei Asociații Obștești din domeniul turism	Program de accelerare lansat și implementat anual	2 000,0	2 000,0
3.2.3.	Dezvoltarea unor programe intersectoriale de colaborare și creare a produselor comune	Trim. IV 2026	Ministerul Culturii	Asociația Companiilor de Creație din Moldova USAID	Program de suport elaborat și aprobat, cu mecanism de testare Numărul de proiecte implementate în cadrul programului	1 500,0	1 500,0

				Guvernul Suediei Europa Creativă			
3.2.4.	Implementarea eficientă și extinderea Programului <i>Muzeele Viitorului</i> , care conectează artiștii digitali cu muzeele și alte edificii culturale și cu semnificație turistică (precum vinăriile), în vederea lansării proiectelor inovatoare, inclusiv expunerea conținutului prin metode digitale și de new media art	Trim. I 2024 - Trim. IV 2027	Ministerul Culturii	Muzeele naționale subordonate Ministerului Culturii Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID UKAID Guvernul Suediei	Număr de muzee, edificii culturale și obiective turistice implementatoare de noi experiențe digitale și tehnologii	4 000,0	4 000,0
3.2.5.	Investirea într-un portofoliu de designeri locali pentru prezentarea colecțiilor la evenimente internaționale de modă, promovând imaginea Republicii Moldova ca destinație creativă; oferirea suportului și a subvențiilor pentru taxele agenților internaționali	Trim. IV 2027	Agenția de Investiții	APIUS Asociația Comaniilor de Creație din Moldova USAID Guvernul Suediei	Număr de designeri beneficiari de suport pentru participare la prezentări internaționale	2 000,0	2 000,0
Obiectivul specific 3.3. Asigurarea conformității și a sustenabilității bunurilor și serviciilor creative							
3.3.1.	Sprijinirea industriei modei	Trim. III	Ministerul	APIUS	Campanii de sensibilizare	2 000,0	2 000,0

	pentru a consolida și a promova producția etică și durabilă, prin campanii de sensibilizare/ promovare, suport în obținerea certificărilor internaționale și în integrarea standardelor de sustenabilitate	2027	Culturii	ODA USAID Guvernul Suediei	organizate și desfășurate Număr de companii certificate și/sau care implementează standarde de sustenabilitate		
3.3.2.	Încurajarea, prin scheme de sprijin antreprenorial, a companiilor și produselor creative care implementează standarde durabile, precum ambalaje ecologice, arhitectură durabilă, utilizarea materialelor ecologice și sustenabile în designul de produs (vestimentar, lifestyle, mobilier)	Trim. III 2027	Ministerul Culturii	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Mediului ODA	Programe de sprijin instituite Număr de producători susținuți	4 000,0	4 000,0
3.3.3.	Dezvoltarea noilor concepte de valorificare a monumentelor istorice și a spațiilor publice	Trim IV. 2026	Universitatea Tehnică din Moldova Asociația Companiilor de Creație din Moldova	Ministerul Culturii	Număr de concepte dezvoltate și implementate		